

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. П. пош.
Конт. почт. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Реклама не зобов'язує.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в київ. 420 к.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
ал., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. к. Руму-
нії 150 лей, Болгарії 750
ал., Австрії 750 ал. Залиш-
адреси 1 дол.

**В сподіванні оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Видав. ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Роль Англії в мирових проєктах.

Чому стільки і так часто пишуть про женецький протокол всесвітньої безпеки і про всі ті нові проєкти, що повстали та повстають з міркувань над його недоцільністю? Перш усього тому, що найменшим і найбільшим державам стає нині шораз важше повірити у свою нестральність на випадок якогось сусідського конфлікту.

Як відомо, женецький протокол застрг уже при підписі Англії, яка може дозволити собі на нестральність супроти європейських воєн швидше, ніж держали суходолу. Останні два тижні були присвячені в англійській пресі новим проєктам гарантійних порозумінь, менш-більше так само палким, як у нас публікації. Англія, і з огляду на особисті інтереси і з огляду на свої зв'язки з домініями не може прийняти женецького протоколу в нинішній вигляді. Вона схильна до пакту, який накладає би на держави лише деякі обмежені гарантії. Іншими словами: Англія признає необхідність власної безпеки на випадок війни, але не хоче віддавати своїй армії та флоту на послуги якогось міжнародного органу, який мав би змогу ними покористуватися у кожній воєнній конфлікті. Вона не хоче брати на себе зобов'язань там, де може її інтереси не будуть загрожені або там, де поневолі мусила би йти проти власних інтересів.

Ясно, що коли відпадає загальний пакт порозуміння цілої групи держав, тоді якийсь конкретний оборонний союз, на прим. англо-французько-бельгійський, мусить бути якнайточнішим пляном трьох генеральних штабів, які випрацюють план можливого нападу з боку означеного ворога (в данім разі Німеччини) і передбачують усі подробиці спільної воєнної акції, як це було в останній війні. Та з другого боку Франція додає таку реальну безпеку на випадок конфлікту Німеччини з Польщею. Це з Ахилева пята пропонуваного Францією союзу, до якого вона залучає Англію. Такі поважні англійські політичні тижневики, як „Обсервер“ та „Нью Стейтсмен“ заохочують без обиняк, що Франція надаремне відкидається боронити Версальського договору у відношенні до східних німецьких кордонів, які треба піддати ревізії, якщо

поважно думати над основами миру на Сході Європи.

Ця проблема настільки складна, що англійський міністр закордонних справ Чемберлен заявив, що його уряд не зможе в ніякому разі подати її роз'ясненні без згоди свого парламенту. Щойно толі спільна англійська делегація на Лізі Націй поставила новий проєкт на чергу дня, щоби 45 держав згодилося на нього! Вся англійська політика прямує до того, щоби замість примусових впливів на небезпечні держави стрібувати політику добровільного порозуміння. Англія хоче одержати від Німеччини зобов'язання, які звільнили би її, Англію, від ролі жандарма, що мусить інтервенювати.

Франція не вірить у можливі зо-

бов'язання Німеччини, вважаючи, що англійсько-французько-бельгійський пакт є найкращою забезпечкою перед німецькою загрозою. Вся розбіжність поглядів зводиться до того, що Англія має на оці не лише одну німецьку небезпеку, а цілу низку можливих конфліктів на Сході Європи і Далекій Сході. Ці конфлікти є для неї куди важливіші, ніж сучасне західно-європейське напруження. Голос доміній, з якими Англія є зв'язана спільними інтересами, заважить тут чимало.

Чого-ж сподіватися від становища Англії? Перш усього того, що вона при загальній дискусії про мирові гарантії ще раз виразно вкаже пальцем на географічній карті на ті місця, які є кровоточними ранами на європейським організмі, і заявить, що їх треба ще раз оглянути, а не боронити до них доступу — китайським муром. Які це місця — здається, всім відомо.

З українських справ у Франції.

Петлюра в Парижі. — Зїзд українських громад.

(Докічення.)

Улітку в Париж прийшов нарешті під румунською егідою і сам Петлюра; не дурно для нього „Париж“ був завжди в Букарешті й у Варшаві. Кажуть (не беру за це відповідальності), що перебуває тут і нині. Зайве казати, що до демократичних кол Петлюра не має пристулу, але навіть його прихильники з клерикального табору мусили дати йому зрозуміти, що на „весняні рейди“ (так дослівно сказали) нема чого сподіватися піддержки Франції. За те кращі результати дали зустрічі Петлюри з Кириловичами, у колах, де вже з горістю кажуть: „імеєм с сабой і Петлюру“, який зневажає став „хорошим чоловіком“.

Та всеж таки у Франції, „на жаль“, є ще „якась демократична опінія“ і для неї треба мати „авторитетний український центр“. Тут ми підходимо до українського зїзду з 3-го січня. Ініціатива зїзду не належить до Петлюрівців, а до роскинутих по фабриках України. Не знаючи закладів тих тасемних „комбінатів“, українських робітників, не зі своєї волі, ширі вірять, що втворена зїздом організація зможе їм реально: плавати та економічно допомогти. Це у всякому разі зрозуміла думка, хоч на наш погляд це річ у даному разі неможлива, неза-

дежно від тих чи інших осіб, що стали на чолі організації.

І ось до ініціативної групи в провінції примазалися Петлюрівці, маючи у розпорядженні (рівняючи з побітками) деякі грошеві засоби. На передвборчому зїзді вони вже піддали учасникам ідею вислати Петлюрі привітну телеграму.

Під такими авспіціями засідав 3-го та 4-го січня зїзд у Парижі. Слід зазначити, що з огляду на вищевказані причини не всі наші організації вислали своїх делегатів. Я був на зїзді гостем — навіть, кажучи правду: не дуже бажаним — і ділюсь тут особистими враженнями. Зїзд почався 8:30 вечером і майже дві години пішло на пусті, аляві суперечки. Так відбувалися „кружки“ „доброго старого часу“ та революційні „партийні наради“. Зазначилися два напрямки, дарма, що не зовсім означені. Провінціо-нальні делегати хотіли якомога хутше перейти до конкретних, болючих для них справ і неохоче поглиблювали „високу політику“. Зате президія — адебільша президія громад та передвборчого зїзду (фактично, а не формально) гнула до політичних виступів.

З чого, думаєте, почався перший інцидент? Як це не смішно, а з того: чи пустити гостей? Без них, делегатів було би пятнадцять до двадцять. Президія не хотіла публічно виявити обличчя зїзду і заявила, що на салі є „непевні елементи“. Пікантно, що з погляду нашої державної соборності „непевних“ елементів можна було найбільше найти між президією. Делегати не зрозуміли „патріотичних“ почувань президії й ухвалили впустити гостей.

Другий інцидент, що завів зїзд in medias res це була справа уповноважень (мандатів). Мандатна комісія не признала мандатів пп. Шекун та Волошина. Чому? Шекун і Волошин були бивні кооператори

соц-рев.; Волошин — Галичанин з першого дня війни доброволець УСС., який перейшов увесь мученицький шлях УСС. аж до Бриг-док. Це щодо осіб. А мандати їх були виставлені організацією УСС. у Франції і Гуртком Українотнавства, на чолі якого стоїть наш кореспондент. Оба вони були давно у підозріній Громаді як антипетлюрівці. Всь їх злочин у тому, що Шекун читав доклад про ріжницю КПБУ та УКП. на Радяцькій Україні, а Волошин — horrible dictu! — заявив, що українська державність буде в Київі та Харкові, а не в Тарнові та Парижі, — що треба відірвати компартію від українського уряду і що західні українські землі... большевик тай годі!

В обороні Шекун та Волошин виступав другий УСС. Норич-Данковський, який у палкій промові висловив своє обурення, що людину, яка зброею боронила суверенності та соборності України, не допускають до голосу, а на почеснім місці сидять „малороси“, „федералісти“ та спільники варшавської угоди... Усе це йшло під голосні репліки слухачів, так, що можете уявити собі картину першого об'єданого зїзду! Врешті президія рішила поставити запит мандатарам: чи вони визнають соборну і суверенну Україну. На другий день Норич-Данковський виголосяв обширний реферат, в якому проводив ідею, що треба покинути надію на всякі закордонні „комбінатів“, а стати на ґрунт реальної національної праці на нинішній українській території. Коли він дійшов у рефераті до варшавської угоди, Петлюрівці счинили такий гвалт, що реферат припинено, а зїзд зачинено.

Але головне з програми перевели: вибрати Генеральну Раду на чолі з... Шумицьким; вона має представляти „опінію України“ в Парижі і жєбрати в передпокоях Ліги Націй грошей на утримання „бюра для опіки над емігрантами“.

Одна особа була справді задоволена зїздом: це співробітник Милоцьких „Последніх Новостей“; давно вже не мав такого сензаційного матеріалу про „українські дела“.

І. Борщак.

У. С. Р. Р.

Всенародна бібліотека України.

Всенародна бібліотека України в Києві, це одна з найбільших тепер бібліотек в Європі. На 1 січня 1925 р. книжковий фонд бібліотеки налічував у Києві 1,240,000 одинок. і в сфідційному відділі в Виниці — 100,000 одинок, разом 1,240,000 книжкових одинок, а крім того бібліотека має до 300,000 газет і до 100,000 листівок. Бібліотека існує 6 років, перебувала в дуже тяжких матеріальних обставинах, маючи великий штат співробітників і хоч працювала з великим напруженням, але змогла упорядкувати лише частину свого книжкового фонду. До 700,000 книжок лежить ще в коморах нерозсортовані і для публіки неприступні. За минулий рік із старого книжкового фонду упорядковано 100,000 одинок, як також під-й новий приріст 58,242 книжок і 106,088 газет та листівок.

В 1923/24 р. видано було 8,398 бібліотечних користання книжками в читальні бібліотеки, число віддадн читальні книжково 119,164, а книг було видано 250,105. Найбільше читала журналі (очевидно старі) і книжки по соціальному наукам та красномистецтву. В порівнянні з попередніми

Red. szan. „Dilo“ we Lwowie, Pr. 111/25. W imieniu Kresypospolitej Polskiej! Sad okregowy karay orzekl na wniosek Prokuratury przy tymże Sadzie, jako Trybunal Prawow we Lwowie, ze treść artykulu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 36 (10419) z dnia 18. II. 1925. w artykulach pod tytułem: 1) „Kłopoty“ wyrażenie między słowami: newrotai... a: i. t. d. i. t. d., w tymże artykule uster między słowami: zapaluje jak... a: kotna statia, w tymże artykule uster między słowami: prymkami... a: Ta żywi, w tymże artykule zdanie między słowami: miniala... a: Ale ekstenzyna, w tymże artykule uster po słowach: kusplinoch żyła do końca artykułu, 2) „Za prawa ukraińskiej mowy“ uster między słowami: ofstaki rezonacji... a: II. Zbory N.O.U., w tymże artykule uster między słowami: kreska proły...

a: rozporządka ministra, w tymże artykule uster między słowami: protest proły... a: IV. Pryporuczenie zawiera znamiona ad 1) i 2) zbrodni z § 65 a) uk. uznal dokonana w dniu 17. lutego 1925 konfiskate za usprawiedliwione i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odrozwiedzialnemu redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umiescil bezplatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociaga za sobą nastepstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 19. lutego 1925 r. (Podpis nieczytelny).

